

наше молитве Богу и Светом Сави. Велики је Бог, али је Богом велики и Свети Сава. И највећи је међу нама.

Посматрајући Светог Саву кроз његов анђелски живот и дела на земљи, ми га видимо првим и највећим у роду српском. Видимо га као сталног молитвеника пред престолом Божијим. Он се није иселио из свога потомства, већ је стално настањен и усељава се у наш подмладак. Његов свети живот постао је свећњак свенародног олтара нашег који обасјава целу земљу нашу, загрева срца свих и подиже ниво духовности до престола Божијег. Како је засијао пуном светлошћу пре толико векова, тако сија и данас, јер су му дела неумрла. Зато у молитвама које данас упућујемо Светом Сави са нашег духовног жртвеника, уздигнимо наше мисли Богу. Не треба нам много мудрости колико мало добре воље да разумемо оно чему нас је учио наш Свети Сава. Учио нас је да живимо по Божијим заповестима и да у живот посебно преточимо две заповести Божије – о љубави према Богу и ближњима.

Велику захвалност и благодарност дугујемо Светом Сави за његово највеће дело - што је српски народ добио своју аутокефалну Цркву чији јубилеј смо прослављали у прошлој години. Наша самостална Црква плод је љубави, надахнућа и прегнућа Светога Саве. Плодови тог великог догађаја су непобитни и далекосежни. Они обележавају сву нашу историју у свим областима живота, науке, културе, уметности, духовности и државности – једном речју, идентитета и самога историјског бића и опстанка нашег народа. Под окриљем аутокефалне Цркве, архиепископ Сава успева да покрене све стваралачке снаге народа, да одушеви, да понесе, да упали огањ вере и унесе Јеванђеље Христово у сваку душу, у све односе, у васцели народни живот.

Наше јубиларно сећање на Светог Саву, осам векова после добијања аутокефалије, представља доказ да наша генерација има толико духовног здравља, толико јасну визију наше историје и толико етичке свести да се у њој лик Светога Саве може огледати као у чистом огледалу. Све ово говори не само о Светом Сави, него и о нама који напрежемо све своје духовне снаге и сакупљамо их као светлост у сочиво да би што потпуније сагледали и што боље доживели горостасну личност духовног родитеља српског народа. Кроз ту чистоту сагледајмо лик Светога Саве исто онако јасно као што је он био јасан и диван нашим прецима који су га пре осам векова гледали телесним очима са устрептаним срцем

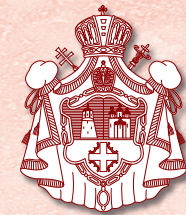
од блажене радости и дивљења. Сагледајмо и угледајмо га и ми нашим духовним очима пред престолом Божијим и замолимо га да се моли за нас!

Браћо и сестре, наша децо духовна, српски народ се у то време – баш као и данас – налазио на географској, духовној и политичкој вододелници. Без обзира на другачије околности које нас данас окружују, потребно је да мудро и благоразумно водимо двоједни брод српског народа, српске Цркве и српске државе, кроз Сциле и Харибде сукоба Истока и Запада. Знајмо да је данас, као и увек, важно да не заборављамо суштинске вредности, јер људи су постали неосетљиви, непажљиви једни према другима. Заборавили смо колика је дубина људског срца, колика је ширина људске душе. Једностраност нас је сузила, смањила, изоловала и изобличила. Постајемо све мање храбри и све више зли. А страх животу каља образ и ми често немамо ни ону најелементарнију људску храброст. Свети Сава, са својом христоликом слободом, небопарном речју, дерзновенијем, знањем и мудрошћу, уз помоћ Христа, знао је створити народ и државу. А ми ћемо сачувати оно што смо од светих предака примили ако Светог Саву будемо гледали унутар Христа и ако не будемо бежали од крста, то јест од трпељиве љубави која нас упућује једне другима и никада не одваја једне од других, посебно од наших корена и наших светитеља, а на првом месту од Светога Саве. Томе нас могу поучити и речи Светога Саве, који каже: „Ја вас родих, децо, угледајте се на мене и са љубављу и брижљивошћу трудите се љубимци моји, јер свако ко се труди од зла ће се сачувати. Са страхом Божијим веру чувајте и све заповести Божије како треба извршујте... Божјом мудрошћу поучавајте се... Овај живот свршава се... Нико од нас неће остати овде... да пажљиво и свето живимо у данашњем веку и паметно да проводимо време јер су дани озбиљни.“

Позивајући вас, драга Наша децо духовна, да се увек сећамо ових Савиних мудрих поука, са жељом да нас Свети Сава води и руководи, остајемо Ваш молитвеник пред Господом и пред Светим Савом.

Епископ шумадијски

Дано у престолу Нам граду Крагујевцу
27/14. јануара 2020. године

ЈОВАН
МИЛОШЋУ БОЖИЈОМ ПРАВОСЛАВНИ
ЕПИСКОП ШУМАДИЈСКИ

СВЕМУ СВЕШТЕНСТВУ, МОНАШТВУ И ВЕРНОМ
СВЕТОСАВСКОМ НАРОДУ ОВЕ БОГОМ ЧУВАНЕ
ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ, БЛАГОДАТ ВАМ И
МИР ОД БОГА ОЦА, БОГА СИНА И БОГА ДУХА
СВЕТОГА И ДА МОЛИТВЕ СВЕТОГ САВЕ БУДУ СА
СВИМА ВАМА

Српска историја и култура богате су духовним херојима и светитељима, али нико од њих није тако омиљен и толико утицајан међу Србима као Свети Сава који је постао и остао пример како се служи Богу, Цркви и ближњима. Постао је симбол духовности, људскости, просветитељства и оданог служења својој вери и своје народу. Животом и делом постао је духовник и предводник српског народа у Царство Божије, он је *учишiel љуша који води у живоиш*, како се и каже у његовом тропару. За све што је учинио на нашем оплемењивању и узрастању у Христу, дугујемо му велику захвалност и благодарност.

Како још од времена другог покрштавања Срба у деветом веку није постојала јединствена црквена организација на просторима где су Срби живели, природно је да се то негативно одразило на њихову свеукупну христијанизацију као и на формирање менталитета српског народа и идеологије српске државе. Граница између Цариграда и Рима, између источне и западне цивилизације, пролазила је кроз српске земље све до дванаестог и почетка тринаестог века. Сукоб између различитих догматских учења и опречних интереса, представљао је крст за Србе и изазивао је дубинску духовну и историјску недоумицу којем хришћанском центру да се приклоне – Риму или Константинопољу.

Ову дилему и овај изазов разрешавају две најзначајније личности српске историје, велики жупан Стефан Немања и његов син Растко, први српски архиепископ – Сава. Захваљујући њима и њиховом делу, српски народ је коначно поставио темеље свог хришћанског идентитета. Њиховим радом се окончава један релативно дуг историјски и духовни процес током којег долази до уједињења и хомогенизације српског народа, који се нашао на раскршћу Истока и Запада, али, истовремено, несумњиво почиње и нови период црквеног узрастања Срба као народа Божијег.

Док се Стефан Немања, макар у почетку своје државне делатности, руководио политичким интересима, његов син Сава, од почетка вођен теолошким, духовним и еклисиолошким мотивима, потпуно свесно бира православни Исток и Источну Цркву. Ученик Свете Горе, удубљен у сва црквена и политичка збивања свога времена, одлучио се без колебања за Цариград који се тада сматрао седиштем Источне Цркве.

Најважнија брига Светог Саве била је како да уведе свој народ у Цркву и да га Црквом спасава. Свети Сава није могао да очекује да ће добити аутокефалију

од Латина имајући у виду тежње Рима за апсолутном влашћу над васељенском Црквом. Иако су ове тежње постојале и у Цариграду, на Истоку је, ипак, одувек била жива свест о појму и стварности помесне Цркве, онакве каква је створена и каква је постојала у првим вековима хришћанства.

Организујући живот Српске архиепископије, Свети Сава је, поред постојеће три, основао још осам нових епархија. Седиште црквеног живота било је премештено, још у време Савиног оца из Раса у манастир Студеницу. Међутим, пошто се изборио за аутокефалију Српске Цркве, Свети Сава је преместио седиште архиепископије у Жичу, манастир који је основао заједно са својим братом Стефаном. За епископе нових епархија одабрао је најбоље монахе међу својим ученицима са Свете Горе. Такође је превео Свете каноне Цркве и црквена правила, како би новопостављени епископи поступали у складу са њима. Сам је неуморно обилазио целу Србију, проповедајући Јеванђеље, утврђујући народ у вери, у хришћанском владању и живљењу. Саградио је многе цркве и манастире, а где не би успео да подигне цркву, остављао би за собом макар крст као сведочанство Христовог присуства. И није уопште случајно што је лик Светог Саве остао да живи у целокупном црквено-народном предању, у легендама и причама везаним за многобројна места, топониме и хидрониме широм српских земаља.

У сваком покољењу Свети Сава се указује као пример чијим вредностима стремимо, под чијим окриљем стварамо ведрију и бољу будућност. Зато је Свети Сава вечити путоказ свима нама.

Живот Светог Саве је био потпуно духован и увек проткан вером у Бога, па је сведочанством сопственог живота, поучавао да је темељ истинског духовног живота пре свега права вера. За Светог Саву вера није једна од врлина, она је била – *свеврлина*. Она је животни став и унутарње стање и утемељење целокупног човековог бића. То је темељ на коме се изграђује унутарњи човек. Као таква, права вера је небески дар који се стиче подвигом, трудом, молитвом и проливањем сопствене крви. Свети Сава је учио да неверје, или лажна вера, могу бити само људско уверење које не доноси спасење. Неверје и лажна вера не сједињују човека са Богом, него га одвајају од Њега, постављајући на Божије место лажне идоле и лажне богове.

Први српски архиепископ је учио свој народ да је пре свега потребно веровати у Бога, *јер онај ко ирлази*

Боју, шреба да верује да Бої иосшоји и да Он наїтрађује оне који Га шраже (Јеврејима 11, 6). По учењу Светих отаца и нашег Светог Саве, вера је почетак нашег сједињења са Богом.

У *Бесеги о иравој вери*, Свети Сава нас учи да нам вера открива Бога и све оно што је Божије. Зато је вера свевиђеће око, њоме душа гледа Бога и иде за Богом. Свети апостол Павле нам каже: *Вером ходимо, а не знањем*. То не значи да вера није знање, напротив, она је изнад знања јер нам открива оно што је скривено, а што нашим знањем не можемо дознати. Вера је, као и љубав, заборав на себе, то јест одрицање од свога ја, односно излазак из себе, јер ко верује тај не припада себи већ Ономе у кога верује. Свети Владика Николај је записао: *Вера нам шреба да би се моїли надаиши, нада да би моїли живейши, а љубав да би моїли као кулшуран народ живейши*. Додајмо још да је права вера слободна, јер ослобађа човека од самог себе, од робовања материјалном, од гордости, сујете и надмености. Вера је принос, даривање. Ко највише верује, тај највише даје. Вера је љубав. Она ништа не тражи. Ако се даје да би се нешто добило, не добија се ништа, а губи се све. Вера је својство само људских бића. Вера је чежња, жудња, надом испуњено ишчекивање нечега што се жели. Вера је додир другог. Вера је *иошврда ствари невидљивих* (Јеврејима 11, 1).

Свети Сава нас је ујединио у Цркви Христовој као богочовечанском Телу Његовом и створио је од нас један хришћански народ. Привео је Србе ономе најлепшем у човечанству: православној вери, православној Литургији, православним иконама, православном појању, православним молитвама и начину живота. Између сваког од ових подвига, повлачио се у молитвену осаму, било у испосницу у Кареји или испосницу изнад Студенице, онако како се Христос често осамљивао и молио Оцу Небеском.

Гледајући Светог Саву нашим духовним очима, као изабраника и угодника пред Богом, данас, на овај његов дан, имамо ту радост да са њим будемо молитвено блиски, отвореног срца и да га искрено замолимо да се моли за нас, да нас штити и чува да нам безбожници не угрожавају нашу веру и да нам не отимају свете храмове и манастире, како то данас чине у Црној Гори. Свети Сава је моћан Христом јер је он Христом живео и живи у Њему, па су зато моћне и његове молитве. А оне су још моћније ако тим молитвама придружимо и